

דברי הכפר

מתוך בטחון בצור ישראל,
הננו חותמים בחתימת ידינו לעדות על הכרזה זו
במושב מועצת המדינה הזמנית על אדמת המולדת,
בעיר תל-אביב היום הזה, ערב שבת, ה' אייר תש"ח,

14 במאי, 1948.

(מתוך מגילת העצמאות)

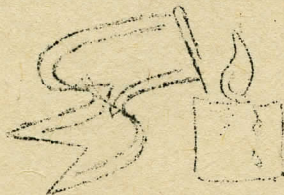
מס' 508

יום העצמאות תשל"ז

22 באפריל 1977

כפר הנשיא

מה נשמע?

2

**** בזמן כתיבת שורות אלה, אנו עדין עומדים לפני ארועי יום הזכרון ויום העצמאות - ומאידך כשיגיעו הכתבות אליך, הקורא, הכל כבר מאחרינו. לכן, על יום העצמאות בוכל בינתיים רק לדווח שההכנות בעצומן, הדגלים מתחילים להתנוסס - המודעות מבושרות... כל היתר נשמח לדווח בשבוע הבא.**

**** בסינו הפעם להביא מעט זכרונות של חברים מהימים ההם - ימי תש"ח - והפעם לאו דוקא ימי מנסורה (או יותר נכון-חדרה ועמק הירדן) - אלא זכרונותיהם של חברינו שאז רק מעט מאוד חלמו על כפר הנשיא או הגרעין האטומי שישב בחדרה.**

**** להבדיל - יום השואה צוין בשבוע שעבר בטכס במועדון. אנו מדפיסים את כתבתה של צפורה שהוקרא במעמד זה וחשבנו לנכון לפרסמו ברבים - מה עוד שהתשונר שלנו לשואה היא תקומת ישראל.**

**** בשבוע שעבר בשרנו זריעת הכותנה בחולה וסיומה המתוכנן בסוף השבוע - אם ירשה זאת מזג האוויר - ובזה פתחנו פה לשטן - כי למחרת ממש נפתחו ארובות השמים והחורף חזר אלינו. בסך הכל ירדו כ-65 מ"מ במשך 5-6 ימים אלה, דבר שמביא את הסך הכל השנתי (עד כה) ל-568 מ"מ משקעים.**

**** בליל שבת הרצה אצלנו אברהם בנימין, פסיכולוג, מרצה באורנים עשה מחקר השוואתי בין הנוער היהודי והערבי. ההשתתפות היתה דלילה**

**** אנו מתנצלים על שלא דווחנו על תערוכת הציורים המרשימה של עפרה. אך כפי שאומרים אף פעם לא מאוחר מדי ואנו מצטרפים לשבחים כפי שטומי בטא אותם יפה כלכך בכתבתו בעלון זה.**

**** קירות חדר האוכל שלנו משמשים השראה לאמנים ויוצרים שלנו. עכשו הצטרפה לרקוע הנחושת של שרי ולתמונת רקמה של גילה גם עבודת מקרמה ענקית - פרי עבודתה של שריטה. וכל אלה נוסף לתערוכת הציורים של מרקי, לילה, דודו וארבון ו'.**

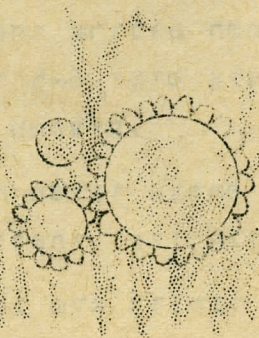
המשך: מה נשמע

++ לדרך פרנקלין שהשתחרר בתור סגן מהצבא לאחר שרות בן שנה וחצי -
התאקלמות מהירה בחיים האזרחיים - דוד!

++ החלמה מהירה לנכסי, לאביו של ג'רמי ולבועה - השוהים בבית
חולים צפת. (בינתיים חזרו ננסי ונעה הביתה, ושחיהן מחלימות בבית).

++ דרך צלחה להדסה - שהות בעימה בחו"ל - וחזרה בשלום הביתה.
(וכשתהיה באנגליה - מה יהיה על "כל סוטה" - המתחרה היחיד שלנו???)

++ גם לריני טבא שהות בעימה עם אביטל ומשפחתה בדרום אפריקה.

27.4 ג' ין אנגלסברג

28.4 יונתן סטיל

29.4 ג' בט פרימוסט

אורית כהן

30.4 אלפי נתן

כרמית שורצמן.

מאפי 216

זכרון דוד

סוף אפריל 1948.

שיירת משוררים מתפתלת לאטה ועולה בכביש. אלה שמציצים מבין חרכי האשנבים רואים את הרי הגליל העליון עדין ירוקים, אך הצבע הצהוב מתבלט כבר פה ושם ופרחי בר בצדי הדרך. עוד מעט נתקרב לראש פנה. ראש פנה? מי מכיר בקודה בידחת זאת? עד כה היה זה בשבילי שם בלבד, אחת המושבות הוותיקות הידועות מקריאה אך בודאי לא מראיה.

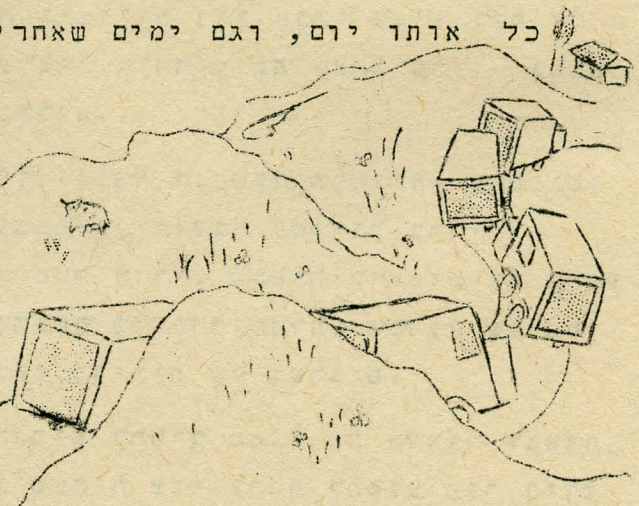
והנה סוטים מן הכביש ובכנסים למחנה צבאי. צריפים חומים, גסים למראה. רק תמול שלשום היה זה מחנה צבאי שבעזב ע"י האנגלים.

היינו חיל חילוץ של בנות. הבנים היו עסוקים בקרבות מרים. עלינו הוטל להכשיר את המחנה למגורי אדם.

קשה היה להאמין שיום יומיים לפני כן גרו כאן בני אבוש. רמת הנקיון של בני אלביון בלתי מומלצת כלל וכלל. גאותנים אלה טילו מעשה בעלי בית ברחובות כשנעליהם מצוחצחות עד ברק ואבזמיהם מבהיקים כראוי, אך צריפי מגוריהם היו מכוסים בשכבות שכבות לכלוך שאם לא ראית - לא היית מאמין.

כל אותו יום, וגם ימים שאחריו, בלינו בטאטוא, קרצוף, גרוד ושטיפה. ובינתיים התחילו הבנים להגיע גם הם, והמחנה לבש צורה אנושית.

לא כתבתי יומן ולא זכור לי חשבון הימים. אך בערך לאחר שבועיים נער-כה מסיבה גדולה ואנו חגגנו למלאת שבע שנים לפלמ"ח. בדמה לי, בדמה - אך לא אעיז להשבע - ש ו ש ב ה ד מ א ר י באה ונתנה לנו בצוע

בכורה של השיר "בת שבע", שכתב במיוחד למאורע זה. ואם אני חוטאת להיסטוריה ולא היתה זו שושנה, הרי היתה זאת זמרת אחרת. בכל אופן - בהתלהבות רבה שרנו את השיר החדש והד קולם של מאות צעירים נרגשים הגיע בודאי לבתי ראש פנה.

אולם הפתעה גדולה היתה צפויה לנו. בקרה אצלנו אשתו של אורד ו י נ ג י ט. אשה גבוהה ורזה, בדיוק כפי שצפינו שתראה אשה אנגליה. לבשה שמלה צהובה מכווצת וכובע קש רחב כסה פניה, ואמרה דברים באנגלית ונאומים נשאו באויר והתלהבות רבה. (המשך בעמוד 10)

למדתי בבית החינוך בצפון" בתל אביב, בית ספר שבו טפחו מאוד את חגי ישראל ואת הגאווה הלאומית. התקופה - טרום המדינה והמורים שלנו היו עסוקים בענייני "ההגנה" יחד עם הורינו; אך מכיון שהדברים היו סודיים ביותר וכרוכים ממש בסכנת בשרות במדה ושתפסו, היו פורקים את המתח בשירה. כל שבוע למדנו שיר חדש והמלים כללו אחד מהמושגים - ציון, יהודי, ארץ ישראל, דגניה, גבורה, להחזיק מעמד, לא להתיאש וכו', או גם - "הממשלה הבריטית, ימח שמה לבצח... רק מאה אלף סרטיפיקטים נתנו" בוקר אחד, למשל, סופר לנו על אבית מעפילים שהגיעה לחופי תל אביב והעולים פונו בלי שנתפסו. אח"כ - בשעות החיפושים, סרבו תושבי ת"א להזדהות ורק עבר "אבי יהודי מארץ ישראל".

בפעם אחרת הקדישו יום לימודים שלם להבנת המצב אליו נקלע הישוב לאחר השבת השחורה והחיפושים ביגור ובגבעת ברנר. בכל כחה הוסבר והוב-הר ע"פ הבנתה, כל אשר קרה ולפני מה עומד הישוב. אותם זמנים הרי גורל עברו תוך מודעות די מרובה, תודות למורים שלנו, שידעו להביא בפנינו את מצוקות השעה בצורה נכונה.

למחרת ליל הכ"ט בצובמבר לא התקיימו לימודים - הארץ חגגה. זו היתה פעם ראשונה שבהנחיית מצפיות עצומה, גם משום שעד אז הוזהרנו תמיד להתרחק מכל התקהלות (התנגשויות בין אנשי אצ"ל ולח"י והבריטים לאור יום הור תמיד סכנה לעוברי אורח). גם לאחר מכן - בשבת מלחמת העצמאות באסרה, כמובן, כל התקהלות.

יום הכרזת המדינה ע"י בן גוריון ואנשי הממשלה הזמנית, שהתכנסו במוזיאון תל-אביב וחתמו על מגילת העצמאות, הועבר בשידור ברדיו. הקשבתי יחד עם כל המשפחה תוך הדגשה מצד הורי, שאסור להחמיץ את הרגע החשוב הזה. שתינו שוב לחיים והיתה הרגשה של התרוממות, למרות שבלחמו כבר בחלק מאזורי הארץ עם הכוחות הבלתי סדירים של הערבים.

מאחר שהייתי עדין ילדה, נסו ההורים לחסוך ממני את הדאגה לבאות וכך זכור לי, שהייתי מופתעת לחלוטין כשהיה עלי לרדת למקלט כבר ביום המחרת תוך רעמי הפצצות שהטילו הספיטפיירים המצריים על תל אביב. למדנו עוד כמה ימים עד אשר הפסקנו לגמרי בשל המצב בעיר. באחד הימים, בחזרי מבית הספר דרך שדרות קק"ל, בשמעה שוב האז-עקה וכל העוברים ברחוב נכנסו למקלט הראשון שבזדמן - הוא מקלט ביתו של דוד בן גוריון! (למחרת לציין שהנא עצמו לא היה בבית באותה שעה). ובסכום היו אלה זמנים גורליים לעם ולמדינה וברור שהשאינו חתמם גם עלינו, הילדים דאז.

יום ששי אחה"צ. במוזיאון תל-אביב מתכנסים בחירי העם, ובן-גוריון קורא את מגילת העצמאות ומכריז על הקמת המדינה, היא מדינת ישראל. כל זאח אני יודעת, לא מפני שהייתי שם, לא מפני שאני זוכרת זאת מעצמי, אלא מפני שקראתי על כך במשך השנים שחלפו מאז. מה שנכון, נכון. כשקמה המדינה הייתי ילדה קטנה ולא יכולתי לדעת את הדברים כפי שקרו, אולם היו גם אנשים מבוגרים בירושלים שלא ידעו על קום המדינה. זה נשמע אולי מגוחך בימינו, בשעה שהטלביזיה מראה לנו את הדברים עוד לפני שהם מתרחשים, אפילו במרחק של אלפי קילומטר. אבל המדובר הוא בחודש מאי, 1948.

אמי ואני ועוד מעט תושבים נמצאים במצור בחוף מצור. היינו בשכונת תלפיות, שהיתה מבודדת ממרכז ירושלים, שהיתה מבודדת משאר חלקי הארץ. חימל לא היה, ומכוון שאמצא הטרנזיסטור טרם הגיעה אלינו, הרי שלא יכלנו לשמוע חדשות בכלל. רק למחרת, בשבת, יצא אחד השכנים והודיע לנו (השד יודע איך נודע לו): "קוראים לה ישראל". משפט מוזר מאד. מה זאת אומרת "קוראים לה ישראל"? פרוש המשפט נעוץ בווכוח שהיה עד לשעת הקמת המדינה ממש, לגבי השם המיועד למדינה. נודע לנו מאותו שכן, ג'ינג'י רזה וממושקף, על הקמת המדינה, באחור של כמעט 24 שעות.

מה שידענו טוב יותר, היה על הקרבות בסביבה שלנו. באותו יום ששי, כשפינו הבריטים את הארץ, היה מאבק של ממש על תפישת המחנות והבנינים שלהם. לא רחוק מביחנו היה מחנה צבאי גדול, מחנה אלנבי. במשך כל שעות הבוקר של אותו יום ששי נשמעו היריות מכוון מחנה אלנבי (ומכוון ארמון הנציב, ולמעשה מכל הכוונים). בשעת צהריים, שמענו כבר שמחנה אלנבי בידינו.

בשעת צהריים שמענו כבר על נפילתו של בחור צעיר, אשר את שמו לא יכולתי לזכור, בחור צעיר ועדין אשר בנוסף להיותו מוצב בשכונתנו מטעם ההגנה, היה בשעות הפנאי משמש לנו, לילדים, - ספרן. הוא היה חביב על כולנו, והוא היה מקור הספרים שבה אהבנו. הכאב על נפילתו של אותו חייל עולה בי מחדש כל שנה ביום הזכרון, הוא יום השנה לנפילתו.

באותו היום, ערב יום ו' בצהריים נמצאה לי נהמה פורחא. לא רחוק מביחנו מצאתי חצי בובה (יד אחת, רגל אחת וראש שבור...). אמצתי אלי את הבובה, והיא לוותה אותי בנדודיניו ממקום למקום בירושלים בחדשים שבאו לאחר מכן, בנדודיניו, כשאנן מחפשים מקום בטוח להיות בו בירושלים (אם כי הפגזים נפלו בכל חלקי העיר). בנדודיניו כל לילה למקלט שהיה בסך הכל הקומה הראשונה של הבנין, או חדר המדרגות. בכל החלואות האלה נצמדתי אל הבובה השבורה, והיינו מעודדות זו את זו...אגב, חוץ מהבובה היו לי גם כמה חיות מעופרות. והיה בתלפיות זקן חביב שחמיד היה שואל אותי אם אני מאכילה את החיות ומטפלת בהן. באותם הימים היה הוא לגבי פשוט זקן חביב. ברבות הימים התחלתי לקרוא את ספוריו וללמוד אותם בבית הספר. אך עד היום ש"י עגנון הוא בשבילי לא רק חתן פרס נובל, אלא גם, באיזו שהיא פנה, הזקן החביב שהתעניין בצעצועי, בתקופה שהפגזים נפלו על עירי הנצורה.

מ ת ו ר י ו מ ן מ ל ח מ ת ה ע צ מ א ו ת

ביום ה', 12 במאי, 48' כתבתי ביומני:

עם רדת הלילה נסעתי עם קצין מבצעים מהמסב"ל (הייתי אז נהגת במסב"ל) בכוון כפר סבא. עברנו את כפר סבא והגענו לשביל צר בין פרדסים, במקום בו לא דרכה רגלי אף פעם. מסביב חשך צלמות וחוף משריקת כדורים הנשמעת באופק, שקט ודממה מסביב.

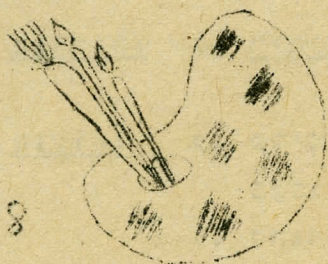
יצאנו מהשביל והגענו לגבעה. רעם הכדורים התגבר בלויית צעקות: "אי אתה שם הידיוט"... בתוספת עוד כמה קללות עסיסיות... "תכבה את האורות, אם אינך רוצה לקבל צרור כדורים." כיביתי את האור ונעמדתי. מי יכול לנסוע בחשך?

אינני יודעת ממה פחדתי יותר: מהכדורים או מהחשך. זה מזכיר לי את אותו צנחן הצונח פעם ראשונה, ולפני עלותו למטוס המדריך מתדרך אותו פעם אחרונה ומנסה לעודד אותו, והצנחן אומר: "אינני מפחד מהצניחה. אני מפחד מהטיסה. אף פעם לא ססתי."

כשנעמדתי הופיעו כמה חיילים בכובעי גרב. כשנודע להם שזה לא "הוא" אלא "היא", מיד סגנון דבורם נעשה יותר עדין. הם כוונו אותנו לתוך בית ערבי, שם ישבו כמה קצינים וחיילים ששתו קפה והתבדחו, והכדורים שרקו מעל. זכור לי עוד היום עד כמה התפאלתי משלוות החיילים כשאצלי שן לשן נקשה ורעדתי כולי. אך נדמה לי כי באותו רגע שראיתי אותם, ירדה השלווה גם עלי.

למחרת שמעתי בחדשות הלילה כי כבשו כוחותינו את כפר סבא הערבית ואת ביר עדס.

יוספה

על אמנות ועוד...

מי מאתנו ישים עצמו שופט לדברי אמנות ומי ימדוד עבודת הזולת?
ומאידך, האם רק אמנים יגידו מיהו אמן? כעין חנות סגורה של
איגוד מקצועי, או שמא לקהל ההדיוטים יש מלה בדבר?
תערוכתה של עפרה לפני שבועיים לא רק שהפתיעה אלא הדהימה
בכוחה, וברושם העז שהשאירה במספר רב של חברים. גוון הסגנונות שבכל
זאת לא רמז על מבוכה, שליטה בעצוב, עין חדה לצורה והחשוב בה,
עבודה קפדנית ומדויקת ומעל הכל השליטה בגורני הצבע הדקים ביותר,
כל אלה גרמו לי להתברבן בעבודות ברגש ובפעם.
לעפרה יש מה להגיד, מה להראות, ואין לה מה להתבייש בגלריות
הטובות ביותר - עפרה, ישר כוחר!

במשך חדשיים או יותר התבטאו מספר חברים, כל אחד לפי דרכו, בענין
הכלבים וגרורותיהם (בעליהם) ואין מושיע. דומה שטרם היתה בקיבוצו
תופעה כה בוטה של פגיעה בזולת, ושל התעלמות מהחלטות מוסדות כמו
בנושא זה כאשר מעוט חסר מצפון כופה את "תחביבו" על החברה.
בחברה מתוקנת לא יתכן דבר כזה. בחברה שמבנה מתפרק קורה
שהפרט סובל עד הגיע מים עד בפש - ולוקח את החוק לידו. האם לזה אנו
צריכים לקוות?

והיה והחברים יצאו לטיול לעין גדי. ובאותו בוקר נשכחו
חגורה ומימיה במלתחה בחדר האוכל; והושאלו. אם החבר שהיה זקוק
למימיה באותו טיול יודע לקרוא הוא מתבקש להחזיר אותה. כתוב על
החגורה וגם על המימיה:

טומי עמית.

מתוך תקבול השתלמויות ולימודים:

הגדרות: ג. לימודי תחביבים - מספר שעות בשבוע כדוגמת חוגים

ואמנויות בתל-חי.

מגמות: ב. בלימודי התחביבים להענות לבקשות, עד כמה שהדבר ניתן

בגבולות התקציב וסידור העבודה.

ג. להפריד בתקציב בין לימודי התחביבים והיתר.

מדיניות: 1. את בקשות הלימודים יש להגיש מראש:

לימודי תחביבים - 3 חדשים לפחות.

2. כל לימודי התחביבים רק בתיאום עם ועדת כח אדם.

בנואנו לדון בשאלת לימודי התחביבים והלימודים הקצרים, הסתבר

שלא נקבעו עדין כל הנחיות לפיהן נוכל לקבוע סדר עדיפויות כלשהוא לגבי הפונים ללימודים הקצרים והתחביבים.

כדי לקדם מצב בו לא נוכל להענות לכל הפניות, אנו מפרסמים את

הצעתנו להנחיות שתעזורנה לנו בקביעת סדר הלומדים במדה ובזדקק לו.

הנחיות לקביעת סדר עדיפויות ללימודים קצרים:

1. הלימודים יהיו אחת לשבוע בשעות אחר הצהריים.

2. במדת הצורך יקבל המשתתף עד חצי יום עבודה לצורך לימודיו.

3. לימודי יום מלא יצריכו דיון מיוחד ויעצו רק בתיאום עם ועדת כח אדם.

4. יועדפו לימודים באזורנו (תל-חי, צפת).

5. השתתפות בחוגים באזורי המרכז יאושרו רק על בסיס חד-חדשי וזה בתנאי

ססה"כ ההוצאות הכרוכות בכך לא יעלו על ס"ה הוצאה שנתית ממוצעת של

חוג בתל חי, או בצפת.

6. החוגים או הלימודים בנזויים על קורסים חד, דו-או תלת-שנתיים, כפי

שמתפרסם מראש בתכנית הלימודים של כל מוסד. חבר רשאי לבקש לימודים

בחוג כזה למשך שנה עד שלוש שנים. לאחר שלוש שנים יעשה הפסקה על

מנת לאפשר לחברים נוספים להשתלם.

7. במקרה של הגדלה תקציבית תהיה זכות קדימה לחברים הפונים בפעם

הראשונה.

חברים, שלהם השגות או הערות מתבקשים להפנות לחברי הועדה תוך שבועיים

מפרסום זה. במדה ולא תתקבלנה הערות, תאמץ הועדה את ההצעה כבסיס לקביעת

הלומדים לימודים קצרים. אם תהיינה השגות או הערות - תובא ההצעה בשלמותה

(המשך בעמוד 10)

לאישור האסיפה.

(המשך דיווח ועדת השתלמויות)

מיד לאחר מכן יוכלו חברים להתחיל להגיש בקשותיהם ללימודים קצרים לשנה הבאה.

ברצוני להסביר את הרקע לסעיפים 6 ו-7. התקיים בוועדה דיון ארוך בשאלה - האם יש להגביל חבר הלומד במסגרת לימודי התחביבים. הובעו מספר דעות והוארו צדדים שונים של העניין:

- אבו, כוועדת השתלמויות, וייבנים לדאות את כלל החברה ולאפשר למירב החברים לצאת ולעסוק בתחביב או בנושא לימודי הקרוב ללבם.
- יש ביצור חברים (בעקר חברות) העובדים גם עבודה מקוצר מפאת גילם, והתחביב מתחיל לתפוס מקום מרכזי יותר בחייהם. מה המשקל שצריכה ועדת ההשתלמויות לתת לשיקול זה במערך שיקוליה? האם שאלה זו צריכה להדון במסגרת ועדה זו?

- מכללת תל-חי מציעה עפ"ר קורסים תלת שבתיים מתוך מגמה ברורה לאפשר דוטציה ביציאה ללימודים בקרב חברי הקיבוצים.
- במקוון לאמנויות בתל-חי מוגבל מספר המקומות (בשל שימוש בחמרים, מכשירים וכו'). לכן עלינו להתחשב במספר הרב של חברים המעוניינים בנושאי האמנות.

כסיכום לדיון זה אנו מציעים את סעיפים 6 ו-7 בהצעה המובאת לעיל.
דליה.

(המשך: זכרונות תש"ח)

זכור לי עוד שבתקופה שהיינו שם, עוד לפני סוף פינויים של הבריטים, בצטוינו לתת למשפחותינו בערים כתובת למכתבים. אברהם פליישמן ראש פנה. מי היה אברהם פליישמן זה ומה אמרו עובדי הדואר בת"א או בחיפה כאשר החלו לזרום אליהם פתאום מכתבים רבים? ברור שהיה זה כסוי, כי הרי לא יכולנו לקבל מכתבים לפי הכתובת: "מחנה פילון, צדוד ראשון של הפלמ"ח...". - לא כל עוד היו בריטים בארץ....

חבל שלא עלה בדעתי לשמור אחת מהמעטפות שהגיעו אלי תחת כתובת זאת. חבל שאין בידי חתיכת הסטוריה של מדינתנו, להורישה לילדי. אך מי חשב אז על דברים חסרי חשיבות כאלה?

צפורה.

מוטיב הזכרון העסיק את המחשבה היהודית מאז תחילתה של האומה. שעבוד העם וזכר היציאה ממצרים, שצו בני ישראל, להעביר מאב לבן; מעמד הר סיני, שהוא זכרון לגבוש האומה והפיכתה מערב רב לעם בעל חוקה משלו; עמלק והמן, שהפכו לסמל לשנאה צורה והתגרות חסרת סיבה.... אפילו השבת, שהיא זכר לבריאת העולם.

מאוחר יותר - חורבן בית ראשון ושני, ומועדים אחרים שכל אחד משא זכרוננו עמו, אם טוב או רע. ולכל אחד מהמאורעות האמורים ימים משלהם, ומנהגים משלהם, לבל ישחכחו מלב.

המסורת היהודית לא הפכה את הזכרון לפולחן, אלא פעלה לרכוז המחשבה והתמקדותה, ללמוד הנושא וההעמקה בו לצורך הפקת לקחים. ולשם כך יש צורך בראיה חוזרת, ושנון, והתבוננות. בחבונה רבה מתוך הכרת טבעו של בן אנוש תקנו חכמינו תקנות, שיהיה חוזר על אותם המנהגים בזמן קבוע מדי יום ביומו, או שנה אחר שנה, עד שהם הופכים לחלק בלתי נפרד ממנו. ועשו סימנים שיהיו קרובים לעין וממילא מפעילים את הזכרון ומעוררים למחשבה. סד האדם את ביתו בסיד - ומשייר דבר מועט; מתקינה אשה תכשיטיה - ואינה עושה אותם עד גמרא. שלא יהיה תענוגם שלם. שיזכרו כי ירושלים עדיין חרבה, עדיין עומדת בשממונה.

ומי שיפתח סידור, זה אוסף התפילות שהיה היהודי חוזר עליו פעמים אין ספור במשך ימי חייו, ימצא שם עדות חיה לברכות, תחנונים, מזמורים ודברי קינה שכל אחד הוא תולדה של מאורעות שונים ומצבי משבר בחייה של האומה. והם ראי המשקף נאמנה את ההיסטוריה היהודית. וכך באמצעות ימי הזכרון והמנהגים, והתקנות, נשארו המאורעות חיים בלב העם, בזכרוננו הקבוצי, וכל דור דור ראה עצמו כאילו הוא הוא אשר יצא ממצרים, ועמד במעמד הר סיני, וגלה מארצו, ועונה ונדרף במסעי הצלב, וחזה בשרפת התלמוד, ונחטפו בניו היתומים בחימן, ונאנסו ונרצחו בגטאות המלה בצפון אפריקה, ועוד ועוד...

והנוראה מכל הגזרות, והקשה מכל המשברים, במרחק דור אחד בלבד מאתנו. ואנו, אנו החייבים להתקין את התקנות, ולהנהיג המנהגים, ולשמור עליהם, ולהתכנס מדי שנה בכדי לזכור ולהזכיר, ושלא לתת לדברים להשכח. והפעם עלינו לפעול לא רק נגד השכחה, שהיא תוצאת שגרת יום יום, ודאגת איש לביתו, וזרם החיים על פרטיהם הקטנים והגדולים. כיום עלינו לעמוד ולפעול נגד ההשכחה המכוונת, נגד ההכחשה, נגד הספרות המתפתחת בגרמניה ובה זורמים מיליוני פטרודולרים, ספרות המנסה להוכיח כי לא היה מה שהיה. לא נרצחו מליונים. לא נשרפו. לא נדרשו לחפור את קבריהם במו ידיהם ואחר נורו לתוכם. לא נשלחו למות משאיות מלאות בתינוקות רעבים ובוכים. והתנורים במחנות המוות הם בכלל גוזמא, ספור אימים שצמח מתוך דמיון יהודי חולני.... ועד כמה שקשה להאמין, גם בארה"ב, שמספר היהודים בה גדול וחלק לא מבוטל מהם חזה את השואה מבשרו, גם שם כבר גדל דור חדש שאינו יודע, ולא שמע, ולמה ששמע אינו מאמין....

ואנו מצווים לזכור, ולהזכיר. קרבנות השואה תובעים זאת מאתנו. לא רק למען העם היהודי אלא למען המין האנושי כולו. חייב כל אחד ואחד, וכל דור ודור, לראות עצמו כאילו הוא עבר את השואה.

אומר התלמוד הבבלי: הוי יודעים, שאם אין אתם עתידים להיות זוכרים אותם וקוראים אותם מדי שנה בשנה - שאני מחזיר אתכם לשעבודם של מצרים.

וכאילו נאמרו דברים עתיקים אלה היום.

לקדשים מדברים שנאמרו
ביום עיון על השואה.

הפעם יצאתי גם אני משלוחי ולוא דוקא בגלל כלבים. אינני יודע כלפי מי להפנות את כעסי, אל אדם מסוים, אל כלל החברה ואולי רק אל קמץ חברים. הברדק חוגג בכל מה שקשור לסרטי-ילדים והגיע לכדי התפוצצות בסרט האחרון. ומעשה שהיה כך היה:

בעית המסריטים מוכרת לכל. אינני יודעת כמה קשיים כרוכים במציאת מסריט בכל יום שלישי, אולם עובדה היא שהסרט לחברים מחקלים במועדו, במקומו הקבוע ובדיוק של שעות. ילדי ביה"ס זוכים בערב קולנוע אחד בחדש ומעניין שבדרך כלל יש בעיה: אין מסריט! לא אוכל למנות את אותן הפעמים בהן היה עלי להתרוצץ ברגע האחרון מאחד לאחד, עד שעברתי את כל רשימת בעלי המקצוע. לבסוף הייתי מוצאת בעל רחמים אחד שעשה לי טובה אישית גדולה ולקח על עצמו משימה טורדנית זו, או (וגם זה קרה) שפשוט לא נמצא גם אחד כזה, והסרט הוחזר כלעומת שבא. וכל זאת כשיש אחראי למסריטים הממונה על הרשימה.

גם ביה הקולנוע מהווה בעיה. אין לנו סדור קבוע לימי החורף, ובדרך כלל נאלצו הילדים להדחס כסרדינים במקלט חדר-האכל. כשסוף סוף הותר לנו להקריין במועדון החברים לא עברו חדשים והמסך יצא מכלל שמוש. שוב נאלצנו לרדת למרתף.

המקרה האחרון היה שיאו של הספור הזה: השבוע, בגלל יום הזכרון, הוקדם הסרט השבועי ליום שני והתנגש כביכול עם הסרט שלנו. באחי בדברים עם האחראי. הסתבר שרק מסריט אחד עומד לרשות הקהל באותו ערב ומובן שהוא יקריין רק לחברים. שנית, מכונת ההקרנה לא תוכל להיות מוכנה לשעת ה-0 באם תעמוד קודם לרשות הילדים. הוצע, איפוא, שהסרט שלנו יוקרן במועדון חברת הילדים כדי שתעמוד לרשותנו המכונה הזקנה. ו... זה היה בסדר. באותה שעה לא ידעתי שמי שהציע לי באדיבות כזו את המקום איננו שייך לחברת הילדים, ומאוחר יותר יהיה עלי לעמוד כנגד זעמם של הילדים הגדולים, היות ונמנע מהם ערב חברתי בעטיינו.

על כל פנים, היה מקום וגם נמצא נער מסריט חדש, מלא רצון טוב, שנאלץ להתמודד עם המכונה הישנה (5 דקות קודם למד להפעילה), והסרט הישן והקהל הצעיר התוסס. המכונה נעצרה בכל רגע וההקרנה התארכה מאד. במע"ה 8.50 עדיין נשאר רבע הסליל האחרון. אולם באותה שעה הגיע מי שקורה לעצמו האחראי. גבור הספור הזה, הדליק את האורות ודרש להפסיק את ההקרנה מיד. הוא צריך את הגלגל הרזרבי (יש אחד כזה בלבד), והחברים מחכים!

לא עזרו צעקות המחאה של הקטנים. הם נאלצו לחזור למיטותיהם מבלי לראות את ה"Happy End" הנכסף. עגמת הנפש היתה מושלמת הפעם. כשהגעתי למקום מצאתי את אחרוני המאוכזבים שספרו לי מה קרה. אין דבר. בחדש הבא יוקרן להם סרט חדש...אולי!

(המשך בעמוד 14)

הקדמה

19 יש לראות בחיוב את היצירה האמנותית של חברים בקבוץ, ולאפשר לאמנים תנאים נאותים בהתאם ליכולתו של הקבוץ.

להלן נוסח התקנון כפי שאושר ע"י המזכירות ופרסם ב"דברי הכפר" ב-11.3.77, והשינויים שהוצעו ע"י חברים בשיחה עם ברוך, המטפל בנושא.

תקנון זה מתייחס לחברים אשר הוכרו ע"י האיחוד כאמנים, או בשלבים השונים של התפתחותם האמנותית.

- המשק יקציב ימי עבודה וכסף לחברים לפי הדרוג הבא: 1. אמן מועמד
2. מועמד
3. משתלם.

הדירוג יקבע ע"י הועדות המתאימות בתנועה.

קיים קושי להכליל את כל סוגי האמנויות בתקנון אחד, מכיון שחלק גדול מהאמנויות עדין לא מוגדר.

הבחירות כלליות: העזרה הכספית וימי העבודה הם בגדר המלצה בלבד.

א. עזרה כספית כוללת את הפעולות הטרופון:

1. הכשרה מקצועית.
2. חמרים וכלים.
3. ספרות מקצועית.
4. בסיעות הקשורות לפעילות אמנותית.
5. מימון תערוכות לפי המלצה.

במקרה ותתקיים תצוגת יחיד או שניים, ישתתף המשק במימון ההוצאות הבאות:

1. מסגור
2. תשלום לגלריה
3. הקדעה.
4. הוצאות בסיעה ואש"ל
5. הקצאת ימים לתערוכה.

ב. ימי עבודה - הקצאת ימים היא על חשבון סדור העבודה ואינה בחשבת כזכרי עבור ימי פעילות בתנועה.

ג. הכנסות

1. כל ההכנסות אשר נובעות כתוצאה ממכירת יצירות החברים תועברנה לרשות המשק, כאשר המעקב יהיה בידי הנהלת השכונות.
2. במדה ומתקיימות תערוכות, על ב-כח המשק לברר את תנאי התרזה, ולו זכות הקביעה האם התערוכה תתקיים במקום זה או אחר. כל זאת בהתיעצות עם האמן.

(המשך: תקנון האמנים)

ג. 3. לפני ביצוע עיסקה, על רכז המשק או המזכיר לקבל את המידע ולהביאו לוועדות המחאימות.

4. לבא-כח המשק בלבד זכות לחתום על כל מסמך הקשור לעיל.

5. אין כל קשר בין הוצאות האמן לבין הכנסה מיצירותיו.

פרוט האמנויות:

א. ציור ופיסול

<u>דרגה</u>	<u>תקציב כספי</u>	<u>ימים בשבוע</u>
אמן	3,000 ל"י	3
מועמד	2,350 ל"י	2
משתלם	1,600 ל"י	1

ב. צילום

אין תקנון בנושא זה, ולכן מובאת כתקנון זמני ההצעה הבאה:

אמן - 2,500 ל"י בשנה - יום בשבוע.

ג. מלאכת יד

לפי תקנון מדור הציור והפסול.

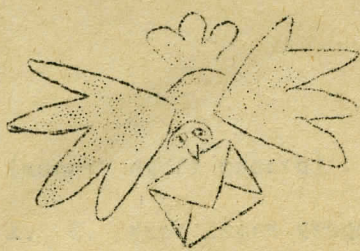
לגבי יתר האמנויות (הלחנה, קרמיקה וכו') מוצע להקציב יום עבודה אחד בשבוע, כאשר ההקצבה הכספית תהיה בכל מקרה לגופו של ענין, על פי ההנחיות הכלליות שבתחילת התקנון.

מבד אל בד (המשך)

מה קורה כאן? הסרט השבועי הוא קדש-קדשים? והשעה 9.00 היא מבחינת "תהרוג ואל תעבור?" ואם היו הצופים בחדר-האכל מחכים 1/2 שעה למען ילדיהם היה זה אסון? זו בושה!

מי מתנדב להיות אחראי סרטים אנושי יותר? (אולי משה בן חיים?).

נורית א'

חתונה

הבוא

לכל החברים שלום וחג שמח!

משפחת חצור בסניף לונדון מברכת את כל בית כפר הבשיא בחג שמח ואיחולים לבבאים לבוא האביב ואתו חג החרות והשחרור. מי יתן ושנה זו תביא לבו את השלום המיוחל בבית ובחוץ, ושהיא תסמן לבו התחלה של תקופה בה נוכל לכוון את כל מאמציו ויכלתנו לבניה וליצירה, ולחדול מהכנות למלחמות שכופים עלינו.

אנו עוקבים בעניין רב אחרי החדשות מהבית שאנו מקבלים אותן בעקר דרך "דברי הכפר". חן-חן לעורכים השוקדים מדי שבוע להוציא לאור והודות להם אנו מעודכנים בצעשה. אין זה מוריד מן הגעגועים לבית, ואנו צופים לקראת היום בו נוכל לחזור ולשתף את עצמנו מחדש בחיי המשק והחברה. יש לנו כבר מחליפים שמוכנים לבוא לכאן לקראת הסתו ואנו מקוים מאוד שבחדש אוקטובר (פלוג-מינוס?) נהיה בבית.

ביקורה של רותי אצלנו כבר מתקרב לסיומו, וכמובן שאנו מאוד נהנים מקרבתה לאחר תקופת הפרדה ממושכת כל כך. היא תגיע אליכם בעוד כעשרה ימים ותספר לכם את החדשות שלנו כאן, והיא יכולה לעדכן אתכם ביחס לנעשה אצלנו.

כל טוב לכולכם, חג שמח ולהתראות תוך זמן לא כל כך רב,

שלכם,

דבי, רותי ושמואל.

27.3.77

מי החליט ביום שני בערב להפסיק את הקרבת סרט הילדים לפני סופו כדי שסרט החברים יתחיל בדיוק בזמן?!?!
אני מבינה שיש שתי מכוונות הקרבה. האם שתיהן אינן במצב תקין?
ואם לא אולי כדאי שהאחראי ידאג לתקנו?
לפני כמה שבועות היתה פניה לחברים ע"ג לוח המודעות להתנדב להקרין לילדים. לא היו מתנדבים.
אולי ישנם חברים שמוכנים להקרין שלא בזמן הפנוי שלהם אלא על חשבון שעות העבודה?!?
יש הערות?

בת שבע.

מועדת התכנון לסיוע ארוך

16

דברי הסבר הקשורים להצעתנו שאביבה גולדברג תהיה סדרנית העבודה הבאה.

סידור העבודה בערב בשעות השכבת הילדים מעיק על סדרנית העבודה ועל הזקוקים לה. בררנו בשני קיבוצים שבהם לא נהוג לקיים סדור עבודה בערב. - יפתח וכפר בלום. אין שום טריקים מיוחדים, אך זה פועל מצוין. בכפר בלום נהוגה שעת הצהריים כשעת סידור העבודה - דבר שגם משאיר יותר זמן לתיקון פנצ'רים ומפחית הפתעות ב-8:00 בערב. ביפתח לא נהוג סידור עבודה יומי אחה"צ (המשרד פתוח במשך היום) אולם בתחילת השבוע יושבים מרכזי העצפים - כולל בתי ילדים, מטבח, וכו' - ומנסים ביחד עם הסדרן ומרכז העבודה לתכנן את השבוע הבא.

כדאי שנבסס להפעיל את סידור העבודה ללא מעמסת הערב, אולי חבל יהיה להפוך ממאורע חברתי מרשים זה, אבל יתכן שתכנית מעין זו תאריך את תוחלת החיים של הסדרנים (ות) בעתיד, ותאפשר את הרחבת מעגל אלה שיכולים לבוא בחשבון לתפקיד זה.

ג' רבי.

ולעניני סדור עבודה - גרידא. ישנה הצעה לבטל את מסירות החג לחלוטין ולהכניס את כל החגים לסבב מסירות שבת. כל מי שרוצה לייעץ אותם להוסיף (דברי טעם) - מוזמן.

גדל.

ת ק נ ו ן נ ס י ע ו ת ל ח ו ץ ל א ר ץ

לפני כחצי שנה הצגתי לראשונה, באמצעות "דברי הכפר", את הצעתי לשכלול התקנון לחוץ לארץ, ולהתאימו לחברה המורחבת והרב-גונית בת ימינו. אמנם המאמר שלי לא זכה לתגובות בכתב, אך מספר ניכר שחברים פנו אלי ובקשו הבהרות.

אחת המטרות של השיטה שלי היא לשחרר את ועדת החברה מהיסורים השנתיים, כאשר נציג שלה, האחראי לתיק חוץ-לארץ, בא במגע עם בעלי החור, אשר לעתים קרובות מגישים דרישות החורגות מהתקנון, והועדה נאלצת להעביר את הטפול למזכירות, ובמקרים מסויימים, לוועדת החברים. כמעט בכל מקרה, הדורש זוכה והמשק שוקע בהוצאות כספיות גדולות בסעיף חוץ לארץ מחפץ למסגרת החור.

התקנון קובע ברורות שבסבוב השני החבר יקבל אמצעים לנסע ליבשת אירופה בלבד ללא ילדים. הכוונה של כעיקר זה היתה לזרז את החור על מנת לאפשר לכל החברים הממתינים בסבלנות לנסע לחו"ל תוך פרק זמן סביר. שיטת הנקוד תענה על כל אלה הרוצים לנסע רחוק יותר עם ילדיהם. ריבוי הבקשות המיוחדות גרם לוועדת החברה להוציא מסמך המציע חור נוסף, כלומר חור אישי בסדרת התורים לחוץ-לארץ. שיטת הנקוד באה לשחרר את החברה מהעול הזה, ולהעביר את הכדור לידי החבר, שנאלץ לשקול היטב אם לבצע את הנסיעה המיוחדת. במידה ויחליט בחיוב, המשק יספק לו את האמצעים, כי ילווה את הנקודות לפי תנאי השיטה.

הטענות העיקריות נגד השיטה הן: (א) פותח פתח להפעלת מקורות חוץ ו- (ב) אין כסף לספק את כל הנקודות הדרושות. התשובות לטענות אלה הן: (1) השיטה הקיימת גם חשופה להפעלת מקורות חוץ. אפשר בהחלט להגיע לאירופה לפי התקנון ומשם להמשיך הלאה בכוח מקורות חוץ, וכבר היו דברים מעולם. (2) השיטה של ועדת החברה חשופה לא פחות להפעלת מקורות חוץ. למעשה, כל השיטות תלויות באמינות החבר. (3) טענה דומה אפשר להעלות נגד תקציב כולל. (4) מספר החברים שיכולים לנסע בשנה מסויימת יוגבל בהתאם לכמות הכסף שהמשק יכול להפריש באותה השנה.

ועדת המשק יצטרך לדון בנושא קרן הנקודות ולהביא המלצות בהתאם למצב הכספי, במידה והאסיפה תחליט בעד השיטה.

ההצעה שלי היא פתרון כולל כדי לשפץ את ההסדרים הקיימים לגבי נסיעות לחוץ לארץ ולסייע לכל חבר להגשים נסיעות לחוץ לארץ לפי ראות עיניו.

אריה וולפין

(להלן מודפס התקנון של אריה שהופיע ב"דברי הכפר" ב-5/11/76)

(תקנון נסיעות לחוץ-לארץ של אריה וולפין, אשר הופיע לראשונה ב"דברי הכפר"
ב-5/11/76)

ברצוני להציע שיטה חדשה לנסיעות לחו"ל. שיטה זאת תבטל את התור הקיים אך תשמר על השוויון בין החברים. מטרת השנוי היא להעביר את הכדור לידי החברים, וכך יוכל כל חבר לשקול בעצמו את מועד נסיעתו, יעדה ומטרתה.

השיטה מבוססת על העקרונות כדלקמן:

- (1) כל חבר יקבל לזכותו מספר נקודות. מספרן ייקבע לפי מספר השנים מאז שהיה החבר לאחרונה בחו"ל (בהתאם לתור הקיים).
- (2) כל נקודה תהיה שווה לסכום כסף שמקבל כתוצאה מחלוקת התקציבים באותה שנה.
- (3) לצורך נסיעה מיוחדת יוכל החבר לפנות לוועדת החברה (או למזכירות) בבקשה ללוות נקודות (כתוצאה מכך הוא עלול לעמוד אחר כך במספר נקודות שלילי).
- (4) לכל חבר יוקצבו 30 ימי חופשה לכל עשר שנים לצורך נסיעה לחו"ל.
- (5) חבר המחכנן נסיעה לחו"ל יהיה חייב להודיע על כך לסדרן העבודה 6 חדשים מראש.
- (6) חברים שלא נסעו בתור הראשון יקבלו תוספת של מספר גדול של נקודות אשר יאפשר להם לנסע לארצות מוצאם עם ילדיהם כפי שהיה מקובל עד כה.

יתרונות השיטה המוצעת הם בכך שהחבר עצמו יוכל להחליט מתי הוא רוצה לנסע ולאן. למשל לקפריסין - יוכל החבר לנסע לעתים קרובות יותר לעומת החבר אשר ירצה לנסע עם משפחתו לארצות הברית.

כדי להפעיל את השיטה יהיה עלינו לצבור כסף בקרן חו"ל, וזאת על-ידי הקפאת כל הנסיעות למשך שנה אחת, כפי שעשינו כשהפעלנו את תקנון הרהוט החדש.

אלה הם עקרונות השיטה. ברור שבשלב השני צריך לבוא תחשיב (שכבר בשלב זה הוא נראה די מסובך - אבל אפשרי). אולם בשלב זה אני מבקש את הסכמתה העקרונית של החברה להצעתי זאת, וכמובן שאשמח לשמוע תגובות והצעות למפור השיטה.

נסיעה טובה,

אריה וול

If you want a nice stroll on one of these beautiful spring days, you can walk on our newly asphalted circular road, which is now completed. Eddie is using it as a racing-track for his long-distance runners.

The last of our milk sheep have been sold, rams, lambs and all, and the sheep pens stand empty. The sheep are gone - long live the Marino!

Five hundred and sixty eight millimeters rainfall is a record which has not been equalled for many years. Lake Kinnereth is overflowing, the underground reservoirs are full. I wish all our problems could be solved as quickly. Only the cotton growers in the Hulah are getting a bit worried; will they finish sowing all of the 1,760 dunam before the ground gets too wet again?

Another Ulpan has terminated its studies, but a considerable number of the kids have decided to stay on for various periods as working visitors. You may be interested in extracts from an article the teachers wrote in Divrei Hakfar.

"During most of the time we taught the present Ulpan we felt that for them learning Hebrew was merely incidental. They worked all-right, most of them, but when it came to studying that was a different matter. We really felt that we, the teachers, were hardly justifying our existence, and that the results did not justify our efforts. And then, we decided to spend the last week in the form of a seminar about Israeli society, kibbutz, antisemitism and other present day problems. All of a sudden these kids opened up and talked about themselves. We heard of hard experiences and sad ones. One girl told of school when she was asked what her religion was. She went home and was told "Well Mummy is Jewish and Daddy is Christian. You decide". A boy told of his mother, a survivor of the holocaust, whose only concern was that her son should assimilate so that he should not suffer from antisemitism. Quite a few of them said that their Seder here has been their first. And suddenly we felt that even if these kids didn't learn all that much Hebrew, perhaps we succeeded in getting to them and giving them some pride in their Jewishness. And that's something.

27.4 Jane Englesburg	29.4 Jannet Primost	30.4 Alfie Natan
28.4 Jonathan Steele	Orit Cohen	Carmit Shwatzman

* ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ * ♁ *